

Masterplan Verbijzonderde Interne Controle Gemeente Winterswijk 2023

Vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders op XX-XX-2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1 Doel	2
1.2 Criteria.....	3
1.3 Three lines of defence model.....	4
1.4 Kansen voor onze organisatie	6
2. Scope	8
2.1 Deelprocessen.....	8
2.2 Verhoogde aandachtsgebieden	9
3. Opzet interne controle	10
3.1 Normenkader en toetsingskader	10
3.2 Masterplan	10
3.3 Controleplan	10
3.3.0 Proceseigenaar	11
3.3.1 Omvang.....	11
3.3.2 Wet- en regelgeving.....	11
3.3.3 Doelstelling	11
3.3.4 Inherente risico's	11
3.3.5 Lijncontrole	12
3.3.6 Recap intern beheersingsrisico	12
3.3.7 Controleaanpak	12
3.3.8 Controlepunten.....	12
3.3.9 Werkprogramma	12
3.3.10 Checklist stukken	12
3.3.11 Rapportage	13
3.4 Schematische weergave opzet interne beheersing	14
4. Stappenplan Interne Controle	15
4.1 Inleiding.....	15
4.2 Tussenevaluatie.....	15
4.3 Volledigheidscheck op geformuleerde beheersmaatregelen	15
4.4 Gegevensgerichte werkzaamheden	16
4.5 Terugkoppeling van bevindingen	16
4.6 Rapportage.....	16
4.7 Rapportage aan management, college en raad	17
5. Planning 2023	18
Bijlage 1 Verwerken van stellige uitspraken en aanbevelingen van de Commissie BBV	19

1. Inleiding

1.1 Doel

Over het verslagjaar 2023 moet het college van burgemeester en wethouders een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. Hiermee legt het college verantwoording af over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. Over de naleving van de voorwaarden met betrekking tot gemeentelijke subsidies en Europese aanbestedingen bijvoorbeeld, maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik en over uitgaven, waarvoor geen voorafgaande dekking opgenomen was in de begroting.

Het college was al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Maar tot 2023 was het nog de accountant die hierover verslag uitbracht en het gesprek voerde met de gemeenteraad.

Het college moet vanaf boekjaar 2023 zelf een verantwoording opstellen, die we opnemen in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening. De raad gaat hierover in gesprek met het college en kan zo zijn controlerende rol beter vervullen. De raad bepaalt waar de grens ligt. Deze zogeheten verantwoordingsgrens – één getal – zal tussen de 0 en 3 procent van de lasten moeten liggen. De accountant zal nog steeds toetsen of de jaarrekening getrouw oftewel, conform de realiteit is.

In het kader van deze wetswijziging moet het college van gemeente Winterswijk zelf een beeld krijgen van de interne beheersing omtrent rechtmatigheid (en getrouwheid) en niet meer afhankelijk zijn van de accountant. Dat is een ontwikkeltraject waar gemeente Winterswijk in 2021 mee is begonnen. Onderdeel daarvan is dit Masterplan Verbijzonderde Interne Controle Gemeente Winterswijk 2023 (hierna: Masterplan) van gemeente Winterswijk, waarin expliciet op de controle van rechtmatigheid wordt ingegaan, zoals we die met ingang van boekjaar 2023 zelf uitvoeren.

Het doel van dit Masterplan is om de kaders te schetsen voor een intern controlemechanisme waarmee het college straks de informatie kan ophalen over het financieel rechtmatig handelen van gemeente Winterswijk¹. De commissie BBV heeft een Kadernota rechtmatigheid 2023 opgesteld waarin zij haar visie over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording van de decentrale overheden conform artikel 75, lid 2 BBV geeft². Deze kadernota is gebruikt bij het opstellen van dit Masterplan. Daarnaast heeft de commissie in deze nota stellige uitspraken en aanbevelingen in het kader van rechtmatigheid opgenomen. De interpretatie en uitwerking hiervan door gemeente Winterswijk is in de bijlage bij dit Masterplan opgenomen.

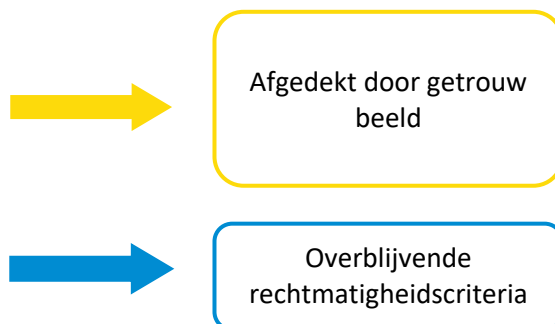
¹ Het Masterplan bevat geen risico's of controle aanpak per proces, deze worden opgenomen in het controleplan per proces

² Bron: [Kadernota rechtmatigheid 2023 · Commissie BBV \(Besluit Begroting en Verantwoording\)](#)

1.2 Criteria

Om uitgaven, inkomsten en balansmutaties als getrouw en rechtmatig te kunnen aanmerken moet worden voldaan aan³:

- 1) **Calculatiecriterium**
- 2) **Valuteringscriterium**
- 3) **Adresseringscriterium**
- 4) **Volledigheidscriterium**
- 5) **Aanvaardbaarheidscriterium**
- 6) **Leveringscriterium**
- 7) **Begrotingscriterium**
- 8) **Voorwaardencriterium**
- 9) **Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium**

Getrouwheid (en rechtmatigheid):

- 1) Calculatiecriterium: de vastgestelde bedragen zijn juist vastgesteld en/of berekend;
- 2) Valuteringscriterium: het tijdstip van de betalingen en de verplichtingen is juist;
- 3) Adresseringscriterium: de betaling is gedaan aan de juiste persoon of organisatie;
- 4) Volledigheidscriterium: alle te verantwoorden opbrengsten zijn verantwoord;
- 5) Aanvaardbaarheidscriterium: de financiële beheershandeling past binnen de gestelde kaders;
- 6) Leveringscriterium: de geleverde goederen of diensten zijn juist;

Rechtmatigheid (sec):

- 7) Begrotingscriterium: de financiële beheershandeling past binnen de vastgestelde begroting;
- 8) Voorwaardencriterium: de financiële beheershandeling voldoet aan de geldende regelgeving;
- 9) Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium: beleid op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O).

De bovenste zes (gele) criteria zien toe op de getrouwheid. Over deze criteria wordt niet afzonderlijk gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze zes criteria blijven wel onderdeel uitmaken van het raamwerk van de interne beheersing waarvoor het college verantwoordelijk is. Daarnaast blijven deze criteria onderdeel uitmaken van de reguliere jaarrekeningcontrole en de controleverklaring van de accountant.

Blijven over de laatste drie (blauwe) criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium, misbruik & oneigenlijk gebruik criterium. Deze komen expliciet tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording.

³ Deze criteria zijn ontleend aan het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden

Begrotingscriterium

Gezien het belang van de kaderstellende rol van de raad is het **begrotingscriterium** een belangrijk criterium. De controle ziet erop toe of het budgetrecht van de raad is gerespecteerd en toetst daarom of begrotingsafwijkingen en met name overschrijdingen door de raad zijn geautoriseerd (het college stelt de begroting op, de raad stelt deze vast). Deze moeten tijdig, en in elk geval in het begrotingsjaar zelf, aan de raad worden voorgelegd. Als een wijziging niet meer in het jaar zelf is voorgelegd zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig, maar per geval wordt beoordeeld in hoeverre er daadwerkelijk sprake is van een onrechtmatigheid.

Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium

Daarnaast speelt het **misbruik en oneigenlijk gebruik criterium** bij gemeenten een belangrijke rol. De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing op juistheid en volledigheid van de gegevens die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen. Dit ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (M&O-criterium).

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheids subsidies of -uitkeringen te verkrijgen, dan met het doel om voor een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Misbruik van overheids gelden kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude, om zich onrechtmatig overheids gelden en/of voorzieningen toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de 'geest van de wet'). De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving. Ook dit kan tot een onrechtmatigheid leiden.

In een separate *Nota voorkomen en bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik gemeente Winterswijk* hebben wij ons beleid over dit onderdeel vastgelegd.

Voorwaardencriterium

Tenslotte is het **voorwaardencriterium** van belang. Bij het voorwaardencriterium gaat het erom dat bepalingen in wet- en regelgeving worden nageleefd. Voor de rechtmatigheidscontrole zijn met name de gestelde voorwaarden, die betrekking hebben op recht (heeft de ontvanger wel recht op de vergoeding of subsidie), hoogte (klopt het bedrag, is de berekening juist) en duur (zijn de juiste termijnen in acht genomen) van belang. Een voorbeeld van het niet naleven van het voorwaardencriterium is het ten onrechte niet Europees aanbesteden van een opdracht.

1.3 Three lines of defence model

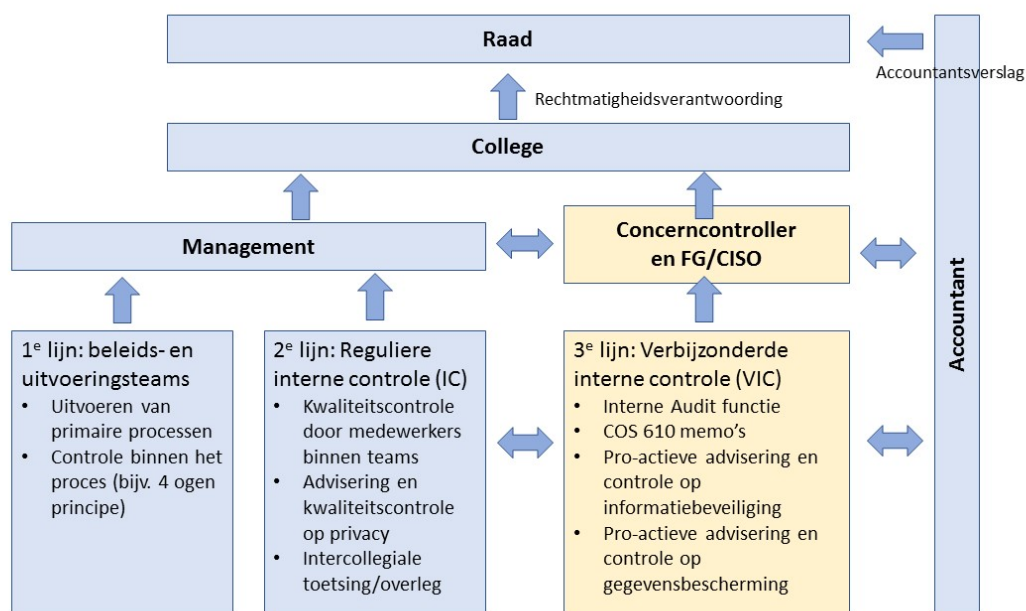
Interne controle is een belangrijk middel om de naleving van interne werkprocessen vast te stellen. In de literatuur wordt onderscheid gemaakt tussen een drietal 'verdedigingslijnen' om gezamenlijk zorg te dragen voor interne controle en risicomanagement. Dit is een theoretisch model, gemeente Winterswijk heeft gezien organisatieomvang verantwoordelijkheden onafhankelijk binnen lijnen belegd, maar streeft in de toekomst naar de volgende drie lijnen:

- De 1ste lijn wordt ook wel de 'business frontline' genoemd. De eerste lijn wordt gevormd door lijnfuncties die zorgdragen voor de primaire (operationele) processen. De 1ste lijn is primair verantwoordelijk voor het dagelijks risicomanagement en kwaliteitsborging, het opzetten van adequate processen en het werken volgens deze processen.

- De 2de lijn wordt idealiter ingevuld door staffuncties binnen de lijnorganisatie die zorgdragen voor ondersteunende processen. Deze ondersteunt en adviseert de eerste lijn met specialistische kennis en monitort tegelijkertijd of de eerste lijn doet wat zij moet doen en maakt analyses. Hierbij is het van belang dat wordt gemonitord op de naleving van de gestelde kaders.
Dit zijn medewerkers binnen teams die kwaliteitscontroles doen.
- De 3de lijn is een onafhankelijke functie (Verbijzonderde Interne Controle) die periodiek de effectiviteit van het risicomanagement/interne beheersing binnen de organisatie beoordeelt, een oordeel velt en daarover direct rapporteert aan het MT, de gemeentesecretaris, proceseigenaren en de concerncontroller. Zij zijn de bron voor het college ten aanzien van de input en onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording.
Binnen de organisatie van gemeente Winterswijk is deze belegd binnen de Strategische staf, onder verantwoordelijkheid van de concerncontroller.

Buiten de organisatie is er sprake van een vierde lijn, de externe accountant, die een onafhankelijk oordeel velt rondom getrouwheid van de jaarrekening en de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. Het is wenselijk dat de accountant zoveel als mogelijk gebruik kan maken van de controlewerkzaamheden die gemeente Winterswijk zelf uitvoert. De mate waarin en de wijze waarop de externe accountant kan en mag steunen op de werkzaamheden van de organisatie zijn vastgelegd in de zogenaamde Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden uitgevaardigd door de beroepsgroep (NV COS, in dit geval Standaard 610). Gemeente Winterswijk kan niet zelf bepalen óf de accountant kan steunen op de uitgevoerde werkzaamheden, dat is aan de accountant om te beoordelen. Wel kunnen de betrokken medewerkers werkzaamheden zodanig inrichten dat deze zo veel als mogelijk bruikbaar zijn als belangrijke informatiebron en zo mogelijk richtinggevend aan de inrichting van haar controle. De deelwaarnemingen en de trekkingen van de verschillende steekproeven voeren wij uit in overleg met de externe accountant.

Als in dit document wordt gesproken over “interne controle” gaat het om de zogenoemde 3de lijnscontrole, de Verbijzonderde Interne Controle (VIC). Bij de verbijzonderde interne controle zal worden nagegaan of de processen intern worden nageleefd zoals opgesteld. Tevens zal gecontroleerd worden of de geïdentificeerde risico's voldoende worden afgedekt door de beheersmaatregelen. De focus hierbij wordt gelegd op financiële rechtmatigheid (en getrouwheid).

Waar dit Masterplan zich richt op de financiële rechtmatigheid, gaat het bereik van het “Three lines-model” verder. Dat richt zich op interne beheersing als geheel waaronder ook informatieveiligheid en gegevensbescherming (privacy) vallen. In bovenstaande schematische weergave is ook dat aspect opgenomen.

1.4 Kansen voor onze organisatie

Dit proces vraagt een nieuwe vorm van inspanning van de medewerkers in de organisatie. Nieuwe ontwikkelingen bieden ook kansen, hieronder is de zogenaamde ‘stip op de horizon’ uitgewerkt. Het Masterplan wordt jaarlijks geactualiseerd, op de korte termijn worden met name ‘quick wins’ als kans verwacht.

Synergie

Binnen onze organisatie biedt het in samenhang uitvoeren van de audits en controles voor de financiële rechtmatigheid met die rond informatieveiligheid en privacy kansen. De organisatie kan daarmee een efficiencyslag behalen omdat onze medewerkers dan niet meer op verschillende momenten per jaar door verschillende controleurs worden bevraagd. Daarnaast kunnen de controles elkaar versterken als de controlepunten op financiële rechtmatigheid en informatieveiligheid en privacy elkaar verdiepen. Informatie en uitkomsten kunnen we eenduidig verwerken. Conclusies en aanbevelingen vanuit die controles krijgen dan meer samenhang en dragen bij aan kwaliteitsverbetering van de processen.

Control of controle?

Dit plan richt zich op controle. Een basisprincipe in de interne beheersing is “Hoe minder control, hoe meer controle nodig is”. In 2022 hebben wij -in de aanloop naar de rechtmatigheidsverantwoording- een inventarisatie gedaan van de processen met de grootste financiële impact (deze zijn opgesomd bij 2.1 Scope deelprocessen) en die processen zijn vervolgens in beeld gebracht. Conclusie was dat de interne beheersing van een aantal processen versterkt kan worden. Daarna geven ze niet alleen meer zekerheid over financiële rechtmatigheid, maar zijn ze ook efficiënter. Zo lang die versterking niet heeft plaatsgevonden, is meer controle nodig om de financiële rechtmatigheid vast te stellen. Goed en slim organiseren van processen verkleint dus de kans op onrechtmatigheden en leidt tot minder controledruk.

Rollen en verantwoordelijkheden

Het benoemen van medewerkers met de juiste rol en verantwoordelijk helpt om duidelijkheid te creëren. Wie is proceseigenaar en heeft de kans het proces te verbeteren? Wie is de controleur en doet bevindingen en aanbevelingen, maar is geen eigenaar van het proces? Duidelijkheid op onder andere deze rollen voorkomt ruis op de lijn en maakt dat de organisatie stappen kan zetten in plaats van “naar elkaar te blijven kijken”.

2. Scope

2.1 Deelprocessen

In onze organisatie lopen honderden processen. Dit plan richt zich op de processen met financiële impact. Ook dat zijn er nog heel veel. Wij kunnen deze niet allemaal tot in detail controleren en beheersen. Dat is ook niet gewenst, want balans tussen uitvoering en controle is voor ons een randvoorwaarde. Daarom richt dit plan zich op de processen met de grootste financiële impact. Van grote financiële impact is sprake als het een materieel deel van de uitgaven en/of inkomsten beslaat. Materieel is voor gemeente Winterswijk als uitgaven of inkomsten minimaal 1% van ons begrotingstotaal beslaan, oftewel € 1 miljoen.

De volgende processen van materiële omvang vallen voor 2023 onder dit masterplan. Deze processen zijn in afstemming met het MT bepaald⁴.

Achter ieder proces staat de naam van het team waarvan de teammanager procesverantwoordelijk is.

1. Uitgaven WMO en Jeugd (team Zorg)
2. Inkopen, aanbestedingen en betalingen (team financieel- en HR-beheer, belastingen en inkoop);
3. Subsidieverstrekingen (team Zorg);
4. Personeelskosten (team financieel- en HR-beheer, belastingen en inkoop);
5. Belastingen (team financieel- en HR-beheer, belastingen en inkoop);
6. Begrotingsrechtmatigheid (team financieel- en HR-beheer, belastingen en inkoop i.c.m. team control).

Voor meer informatie over deze processen, alsmede de specifieke controleaanpak, verwijzen we naar de controleplannen (voor nadere uitleg zie paragraaf 2.3) die van toepassing zijn op de genoemde processen en de daarachterliggende toetsingskaders. Ieder jaar beoordelen de controllers in overleg met beleidsmedewerkers of er nog belangrijke risicogebieden bijkomen aan de hand van de begroting en de eerste tussentijdse bestuursrapportage met actuele ontwikkelingen op basis van de materialiteit.

Eveneens dienen de volgende proces overstijgende activiteiten jaarlijks te worden uitgevoerd:

- Actualiseren van het normenkader (overzicht externe wetgeving en eigen regelgeving); initiatief komt van medewerker VIC, vast te stellen door de raad.
- Als daar, vanwege wijzigingen in externe wetgeving en/of eigen regelgeving aanleiding toe is, het aanpassen van het controleprotocol; initiatief komt van de medewerker VIC, vast te stellen door de raad.
- Aanpassen van het toetsingskader na wijziging externe wetgeving en/of eigen regelgeving; initiatief komt van beleidsmedewerker, vast te stellen door het college.
- Aanpassen van het controleplan per proces na wijziging externe wetgeving en/of eigen regelgeving; initiatief komt van beleidsmedewerker, vast te stellen door het managementteam.
- Aanpassen van het controleplan per proces bij wijziging proces (beheersmaatregelen/risico's); initiatief komt van beleidsmedewerker of controller, vast te stellen door het managementteam.
- Afstemmen met de externe accountant over de verbijzonderde interne controle aan de hand van de controleplannen door medewerker VIC.

⁴ Ieder jaar zal worden bepaald of deze risicogebieden moeten worden aangepast c.q. aangevuld.

De concerncontroller heeft een adviserende rol in het gehele proces, bijvoorbeeld bij het aanbieden van het jaarlijkse masterplan en de rapportages aan het college, maar ook bij het aanbieden van het controleplannen aan het managementteam. In dit proces wordt de financiële raadscommissie alvorens besluitvorming betrokken, bijvoorbeeld bij het opstellen van het normenkader en de rapportages resulterend uit de uitgevoerde interne controle.

2.2 Verhoogde aandachtsgebieden

Ieder jaar worden, indien noodzakelijk en relevant, verhoogde aandachtsgebieden aangemerkt. Voor 2023 zijn er geen elementen met verhoogde aandacht in verbijzonderde interne controle aangemerkt, aangezien dit het eerste controlejaar is dat het college verantwoording aflegt en de focus op de basis ligt.

3. Opzet interne controle

3.1 Normenkader en toetsingskader

Voor de interne controle in het kader van de rechtmatigheids- (en getrouwheids-) controle gelden binnen gemeente Winterswijk een aantal kaders. De raad stelt jaarlijkse het normenkader voor de interne en accountantscontrole vast. Het normenkader is een bijlage van het Masterplan waarin de raad vaststelt welke interne en externe wet- en regelgeving van toepassing is in het kader van de rechtmatigheidscontrole. Gemeente Winterswijk kan ervoor kiezen om het normenkader aan te vullen met interne regelgeving (zoals verordeningen en beleidsregels). Het normenkader werkt de medewerker VIC uit in een toetsingskader waarin per proces wordt aangegeven welke wet- en regelgeving van toepassing is en specifiek welke bepalingen van belang zijn voor de toetsing van de rechtmatigheids- (en getrouwheids-) aspecten. Het toetsingskader, de bepaling van de concrete aspecten in het proces die ertoe moeten leiden dat (financieel) rechtmatig gehandeld wordt (in overeenstemming met wet- en regelgeving uit het normenkader), komt terug in de controleplannen.

In het normenkader zijn tenminste de raadsbesluiten waaruit financiële beheershandelingen voortkomen opgenomen. Collegebesluiten zijn opgenomen na een inschatting gemaakt te hebben van hun risico en/of impact op de rechtmatigheid.

3.2 Masterplan

In dit Masterplan zijn de kaders voor de interne controle voor een specifiek jaar beschreven. Het Masterplan gaat in op het gehele proces van interne controle in het kader van financiële rechtmatigheid en vormt de basis voor de verschillende controleplannen per proces. De medewerker VIC stelt het Masterplan op en het college stelt het vast.

3.3 Controleplan

In de verschillende controleplannen staat beschreven waaraan processen en deelwaarnemingen moeten voldoen. Per proces is de verantwoordelijk teammanager benoemd als eigenaar. Het controleplan en bijbehorend toetsingskader per proces komt tot stand middels een sessie met proceseigenaar, procesmedewerkers, beleidsmedewerkers en medewerkers uit de tweede lijn danwel derde lijn (controller en/of medewerker VIC).

De medewerker VIC stelt het controleplan inclusief toetsingskader op en bespreekt dit met de proceseigenaar en de controller. De proceseigenaar kan ervoor kiezen hierbij ook procesmedewerkers uit te nodigen. De concerncontroller heeft een adviserende rol in het gehele proces.

Het bijhouden van opgestelde controleplannen gebeurt door medewerker VIC samen met procesmedewerkers en controller. Als één van hen gedurende het jaar wijziging in normenkader, proces en/of risico's signaleert, dan meldt hij/zij deze bij de medewerker VIC.

Het controleplan bevat in chronologische volgorde de volgende elementen (de daadwerkelijke uitvoering van het controleplan wordt in hoofdstuk 4 beschreven):

- *Proceseigenaar*
- *Omvang*
- *Wet- en regelgeving*
- *Doelstelling*
- *Inherente risico's*
- *Lijncontrole*
- *Recap intern beheersingsrisico*
- *Controleaanpak*
- *Controlepunten*
- *Werkprogramma*
- *Checklist stukken*
- *Rapportage*

3.3.0 Proceseigenaar

Allereerst zijn de verantwoordelijkheden per paragraaf van het controleplan opgenomen. De teammanager is als proceseigenaar verantwoordelijk voor het proces en zorgt dat de juiste stukken op het juiste moment gereed staan zodat de verbijzonderde interne controle uitgevoerd kan worden. In 2023 zijn de teammanagers van team Zorg (Carola Overbeek) en team financieel- en HR-beheer, belastingen en inkoop (Hein Hoefsloot) proceseigenaren.

3.3.1 Omvang

In deze paragraaf van het controleplan is de financiële omvang is van de post of stroom die onderworpen wordt aan de verbijzonderde interne controle vastgelegd.

3.3.2 Wet- en regelgeving

Deze paragraaf bevat de relevante normen. Controle gaat immers uit van het spiegelen van de feitelijke situatie aan de relevante normen zoals opgenomen in het door de raad van gemeente Winterswijk vastgestelde normenkader. In het kader van controle op de (financiële) rechtmatigheid is het noodzakelijk dat de raad het normenkader vaststelt. Het vastgestelde normenkader wordt vervolgens vertaald in een toetsingskader (systeemgericht dan wel gegevensgericht), de bepaling van de concrete aspecten in het proces die ertoe moeten leiden dat (financieel)rechtmatig gehandeld wordt.

3.3.3 Doelstelling

De doelstelling van interne controle die in deze paragraaf wordt opgenomen vloeit voort uit het normenkader en is primair gericht op (financiële) rechtmatigheid en getrouwheid. Op verzoek van de raad en/of het college kan dit worden aangevuld met doelmatigheid en doeltreffendheid.

3.3.4 Inherente risico's

Op basis van de relevante wet- en regelgeving en de doelstelling brengen de controller en medewerker VIC eventueel in overleg met de beleidsmedewerker de inherente risico's per proces in kaart en leggen deze vast in het controleplan. Dit betreffen risico's die geïdentificeerd zijn zonder dat er rekening is gehouden met eventuele getroffen beheersingsmaatregelen. Deze risicoanalyse vormt hiermee de basis voor de verdere werkzaamheden, welke risicogericht ingestoken worden.

3.3.5 Lijncontrole

Aan de hand van interviews met de proceseigenaren, bestudering van procesbeschrijvingen (als die er zijn) en lijncontroles (ter vaststelling van het bestaan van de beheersmaatregelen), zal de controller in het toetsingskader van het controleplan (systeemgerichte gedeelte) opnemen welke beheersmaatregelen bestaan binnen de organisatie om de geïdentificeerde risico's te mitigeren. De beheersmaatregelen formuleert de controller op basis van de 6W's en H-methode. Met andere woorden: bij de formulering van de beheersmaatregelen zoals op te nemen in het controleplan betreft de controller de volgende elementen:

- **Wie** voert de beheersmaatregel uit?⁵
- **Wat** houdt de beheersmaatregel in?
- **Waarom** wordt de beheersmaatregel uitgevoerd? M.a.w. welk risico wordt primair gemitigeerd met deze beheersmaatregel?
- **Wanneer** wordt de beheersmaatregel uitgevoerd? M.a.w. met welke periodiciteit?
- **Waar**mee wordt de beheersmaatregel uitgevoerd? M.a.w. op basis van welke brondocumentatie wordt de controle uitgevoerd?
- **Waarover** en aan wie wordt gerapporteerd?
- **Hoe** is uitvoering van de beheersmaatregel zichtbaar?

Naast een algehele conclusie over het proces en de aanwezige interne beheersingsmaatregelen worden ook aanbevelingen ter verbetering van het proces gedaan in deze paragraaf.

3.3.6 Recap intern beheersingsrisico

Op basis van de lijncontrole en de aanwezige interne beheersingsmaatregelen bepaalt de controller de kans en impact van de geïdentificeerde risico's en evalueert of er sprake is van een mogelijk frauderisico.

3.3.7 Controleaanpak

Vervolgens bepaalt de medewerker VIC op basis van voorgaande de controleaanpak, namelijk of de controle (deels) systeemgericht of gegevensgericht wordt ingestoken. De randvoorwaarden voor de gedefinieerde gegevensgerichte controlewerkzaamheden zijn eveneens in deze paragraaf opgenomen.

3.3.8 Controlepunten

In de paragraaf controlepunten zijn door de medewerker VIC werkstappen gedefinieerd om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Dit kan naast rechtmatigheidsaspecten ook relevante getrouwheidsaspecten bevatten.

3.3.9 Werkprogramma

Het controleplan bevat een werkprogramma (opgesteld per controlepunt) dat gebruikt wordt om de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden (systeem- of gegevensgericht) uit te voeren. Per geselecteerde waarneming wordt een conclusie geformuleerd.

3.3.10 Checklist stukken

Indien relevant voor het proces is er een paragraaf opgenomen welke stukken benodigd zijn om de interne controlewerkzaamheden uit te voeren, om te borgen dat alle stukken (volledig) aangeleverd worden.

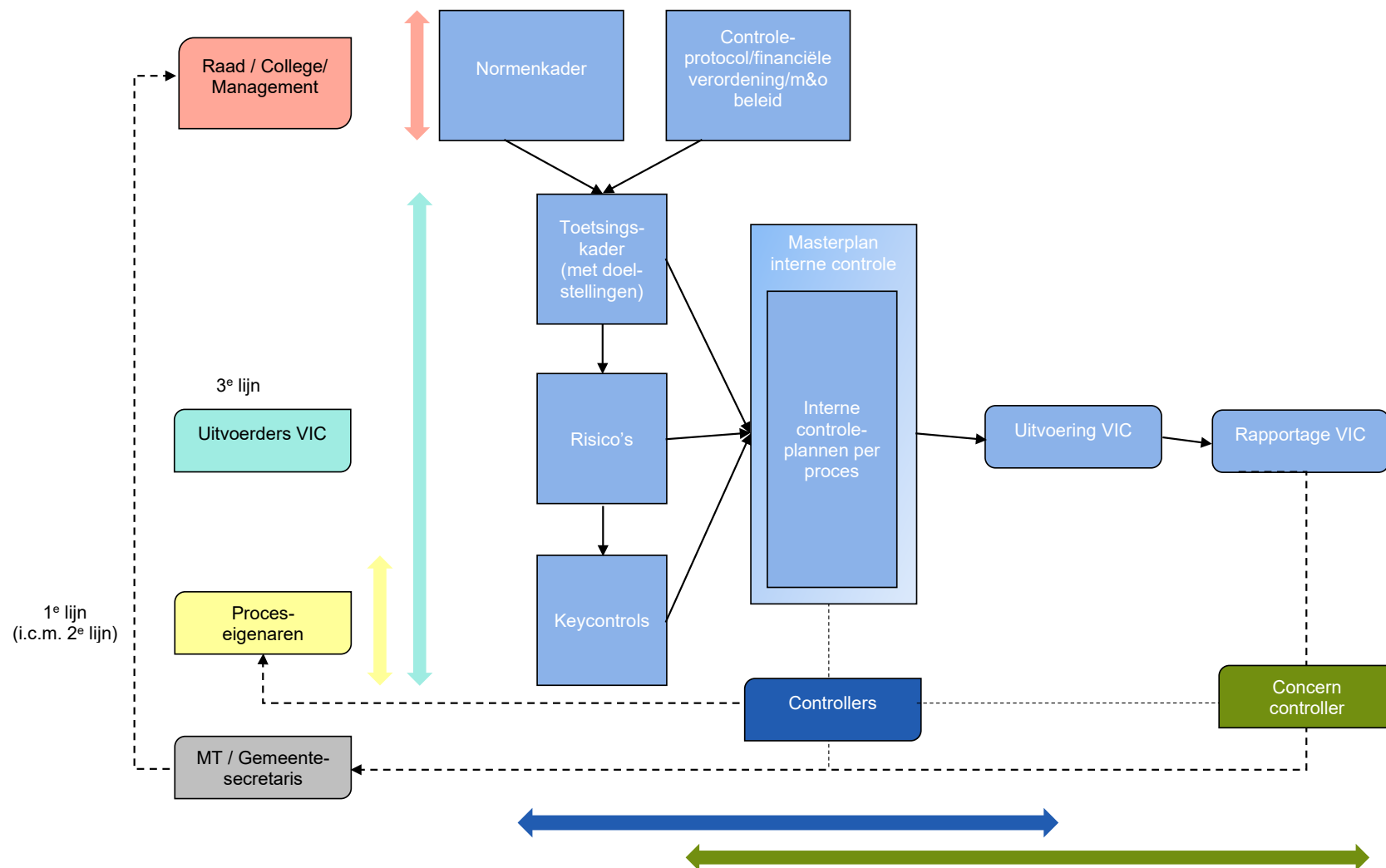
⁵ Hierbij houdt de controller rekening met voldoende primaire- danwel secundaire controle technische functiescheiding in het betreffende proces.

3.3.11 Rapportage

In de laatste paragraaf stelt de medewerker VIC een rapportage (conform intern format) op ten behoeve van de proceseigenaren en controller op detailniveau, dit betreft de terugkoppeling van bevindingen. Daarnaast stelt de concerncontroller na uitvoering van de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden per halfjaar een rapportage ten behoeve van het MT, het college en de accountant op. Ook hiervoor is een intern format gegenereerd.

3.4 Schematische weergave opzet interne beheersing

Hieronder is de samenhang weergegeven tussen alle voorafgaande paragrafen en de organen die een rol hebben in het kader van interne beheersing.

4. Stappenplan Interne Controle

4.1 Inleiding

Op het moment dat het managementteam heeft besloten (op advies van de concerncontroller) welke processen we onderzoeken en de controleplannen met daarbij behorende toetsingskaders (waarin de van toepassing zijnde risico's en beheersmaatregelen geïdentificeerd zijn) zijn opgesteld, doorlopen de betrokken medewerkers (onder andere medewerker VIC, controller) de volgende stappen welke zijn opgenomen in het controleplan:

- *Tussenevaluatie: opgenomen in de controle aanpak*
- *Volledigheidscheck op de geformuleerde beheersmaatregelen: opgenomen in de lijncontrole en de recap van het intern beheersingsrisico*
- *Gegevensgerichte werkzaamheden: opgenomen in de controle aanpak*
- *Terugkoppeling van bevindingen & rapportage*

4.2 Tussenevaluatie

De bevindingen die voortkomen uit het opstellen van het controleplan (identificatie risico's en beheersmaatregelen) worden gedeeld met de proceseigenaren (verantwoordelijke teammanager). Op het moment dat bij een bepaald proces wordt geconstateerd dat een specifiek risico onvoldoende of niet wordt verminderd door een getroffen interne beheersmaatregel, dan bepaalt de proceseigenaar op advies van procesmedewerker en controller of er aanvullende maatregelen mogelijk zijn om de risico's alsnog af te dekken. Als dit niet mogelijk is dan bepaalt de medewerker VIC (eventueel in overleg met de accountant) welke gegevensgerichte werkzaamheden in het toetsingskader toegevoegd moeten worden om het risico te verminderen. In 2023 bestaat het voornemen om de totale interne controle gegevensgericht in te steken, omdat de getroffen interne beheersingsmaatregelen naar verwachting de risico's onvoldoende afdekken. Dit zal worden vastgesteld middels een lijncontrole (zie volgende paragraaf).

4.3 Volledigheidscheck op geformuleerde beheersmaatregelen

Gebaseerd op de uitkomsten voortkomend uit de identificatie van risico's en beheersmaatregelen stelt de controller een evaluatie (oordeel) op waarbij hij/zij nagaat of alle geïdentificeerde risico's worden verkleind middels de ingebouwde beheersmaatregelen. De controller doet dit middels het uitvoeren van een *lijncontrole* op de beheersmaatregelen (zie ook paragraaf 3.3.5).

Relevante vragen:

- Zijn er per genoemd risico tenminste één of meer beheersmaatregelen benoemd?
- Zijn de geformuleerde beheersmaatregelen afdoende om het risico te verkleinen?
- Waar blijkt dat uit? (Voeg bewijstukken toe in de vorm van een lijncontrole)
- Indien er uit bewijstukken blijkt dat een beheersmaatregel aangepast is, dan dienen bovenstaande vragen opnieuw beantwoord te worden
- Zijn er risico's waarbij geen beheersmaatregel is benoemd? Zo ja, bij welke risico's?

De beantwoording van deze vragen wordt vastgelegd in de rapportage behorende bij het betreffende controleplan en in de conclusie van de lijncontrole. Voor deze rapportage is een format opgesteld waarin afwijkingen op beheersmaatregelen en aanbevelingen ter verbetering van het gehele proces opgenomen worden per controleplan.

4.4 Gegevensgerichte werkzaamheden

Voor het boekjaar 2023 bestaat de verwachting dat er geen sprake is van te toetsen interne beheersingsmaatregelen. Er zullen er gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd worden, omdat:

- Er geen beheersmaatregel is bij een risico;
- Er wel een beheersmaatregel benoemd is, maar deze is in opzet niet toereikend om het risico af te dekken; of
- De beheersmaatregel niet effectief is gedurende het gehele jaar.

De medewerker VIC stelt de gegevensgerichte controle aanpak op in overleg met de accountant. De gegevensgerichte controle is een maatwerk oplossing. Een belangrijk element hierbij is het bepalen van de steekproefpopulatie. De financiële omvang van de populatie is bepalend voor grootte van de steekproef.

4.5 Terugkoppeling van bevindingen

Ter afsluiting van de VIC koppelt de medewerker VIC de bevindingen van de uitgevoerde VIC terug met de proceseigenaar (verantwoordelijk teammanager). Bij dit gesprek sluit de controller aan en eventueel procesmedewerkers. Deze terugkoppeling omvat:

- Aanpak van de VIC;
- Bespreken van de afwijkingen (op beheersmaatregelen en geconstateerd in gegevensgerichte werkzaamheden);
- Conclusie over het gehele proces;
- Aanbevelingen ter verbetering van het gehele proces;
- Bespreken van te nemen acties door de proceseigenaren en/of procesmedewerkers;
- Tijdlijn op vervolgactie.

De controller monitort de uitvoering van de afgesproken acties en schaalit waar nodig op naar de concerncontroller.

4.6 Rapportage

De medewerker VIC stelt een rapportage van bevindingen op na uitvoering van de interne controle en bespreking met de proceseigenaar (hoor- en wederhoor in paragraaf (4.6). Deze is met name gericht op een oordeel over de opzet, het bestaan en de werking van de beheersmaatregelen binnen een bepaald proces. Dit oordeel is tweeledig:

1. Alle geïdentificeerde risico's zijn in de basis afgedekt middels een beheersmaatregel;
2. Alle beheersmaatregelen die zijn geïdentificeerd hebben het hele jaar *effectief* gewerkt.

In de rapportage worden aanvullend de volgende elementen opgenomen:

- Bevindingen gegevensgerichte werkzaamheden ter afdichting van de risico's waar geen beheersmaatregel aan ten grondslag ligt;
- Aanbeveling op bevindingen voortkomend uit gegevensgerichte werkzaamheden;
- Aanbevelingen over het opstellen van een beheersmaatregel ten opzichte van een niet afgedekte risico;
- Aanbeveling op niet effectieve beheersmaatregelen;
- Overzicht van eventuele herstel acties door proceseigenaren.

De medewerker VIC bespreekt de rapportage met de proceseigenaar (verantwoordelijk teammanager), indien noodzakelijk na terugkoppeling van bevindingen (4.5). Bij dit gesprek sluiten de controller en eventueel procesmedewerkers aan.

Een afschrift van de rapportage wordt verstrekt aan MT, gemeentesecretaris, concerncontroller en de proceseigenaren.

4.7 Rapportage aan management, college en raad

De VIC-rapportages over de verschillende processen worden tweemaal per jaar verzameld en samengevat in een tussentijdse rapportage met uitkomsten VIC. De concerncontroller stelt deze rapportage op en legt deze voor aan managementteam en college.

De gemeenteraad wordt tussentijds geïnformeerd via de paragraaf bedrijfsvoering in respectievelijk de eindejaarsrapportage (2^e financiële prognose) en de jaarrekening. Deze informatie wordt vooraf gedeeld met en besproken in de financiële raadscommissie. De concerncontroller schrijft deze paragraaf.

5. Planning 2023

De planning van de interne controle vindt in boekjaar 2023 partieel plaats, omdat de procesbeschrijvingen, risicoanalyse's en toetsingskader van de processen in scope gedurende het jaar zijn opgesteld. Hieronder is een overzicht opgenomen wanneer deze elementen gereed zijn en de eerste controles van het proces plaats vinden:

Proces	Risicoanalyse & toetsingskader gereed	Uitvoering VIC	Betrekkingsperiode VIC	Rapporteren aan raad via
Uitgaven WMO/Jeugd	Q2	Q3	Q1 t/m Q2	Eindejaarsrapportage 2023 (raadsvergadering dec 2023)
Subsidies verstrekking	Q2	Q3	Q1 t/m Q2	Eindejaarsrapportage 2023 (raadsvergadering dec 2023)
Personeelskosten	Q2	Q3	Q1 t/m Q2	Eindejaarsrapportage 2023 (raadsvergadering dec 2023)
Inkopen, aanbestedingen en betaling	Q2	Q3	Q1 t/m Q2	Eindejaarsrapportage 2023 (raadsvergadering dec 2023)
Belastingen	Q2	Q3	Q1 t/m Q2	Eindejaarsrapportage 2023 (raadsvergadering dec 2023)

Proces	Uitvoering VIC	Betrekkingsperiode VIC	Rapporteren aan raad via
Uitgaven WMO/Jeugd	Jan/feb 2024	Q3 t/m Q4	Jaarstukken 2023 (raadsvergadering jun 2024)
Subsidies verstrekking	Jan/feb 2024	Q3 t/m Q4	Jaarstukken 2023 (raadsvergadering jun 2024)
Personeelskosten	Jan/feb 2024	Q3 t/m Q4	Jaarstukken 2023 (raadsvergadering jun 2024)
Inkopen, aanbestedingen en betaling	Jan/feb 2024	Q3 t/m Q4	Jaarstukken 2023 (raadsvergadering jun 2024)
Belastingen en leges omgevingsvergunningen	Jan/feb 2024	Q3 t/m Q4	Jaarstukken 2023 (raadsvergadering jun 2024)

De controles over de tweede helft van 2023 voeren we uit in januari en februari 2024. In maart 2024 wordt het geheel afgerond en gerapporteerd.

Bijlage 1 Verwerken van stellige uitspraken en aanbevelingen van de Commissie BBV

Inleiding:

Richtlijnen van de commissie BBV aan gemeenten en andere decentrale overheden zijn een belangrijk instrument van de commissie BBV om in navolging van artikel 75 BBV de eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV te bevorderen. De richtlijnen van de commissie BBV worden onderverdeeld naar stellige uitspraken en aanbevelingen. De betekenis van beide categorieën kan voor de praktijk van de begrotingscyclus inclusief jaarverslaggeving verschillen. In deze bijlage hebben wij voor de stellige uitspraken en aanbevelingen zoals opgenomen in de Kadernota rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV, opgenomen hoe gemeente Winterswijk hiermee omgaat.

Met stellige uitspraken geeft de commissie een interpretatie van de regelgeving die leidend is. Dit betekent dat verwacht wordt dat stellige uitspraken worden gevolgd. Indien gemeente Winterswijk toch een afwijkende interpretatie kiest (in specifieke omstandigheden past een andere lijn beter en is ook 'BBV-proof'), dan hebben wij dit in deze bijlage expliciet gemotiveerd en maken wij dit kenbaar bij de begroting en jaarstukken.

Bij aanbevelingen gaat het om uitspraken die 'steun en richting geven aan de praktijk'. De commissie BBV spoort gemeenten aan om deze aanbevelingen te volgen, omdat dat naar haar oordeel bijdraagt aan het inzicht in de financiële positie (transparantie). De richtlijnen die de commissie BBV in de kadernota heeft geformuleerd zijn hierna opgenomen. Bij elk van de richtlijnen wordt aangegeven hoe gemeente Winterswijk hiermee omgaat.

Stellige uitspraken:

- Kadernota: Bij onduidelijkheden over de interpretatie in de verordeningen over financiële consequenties dient de raad aan te geven welke uitleg hieraan moet worden gegeven. Deze interpretatie van de raad moet vervolgens vastgelegd worden in een raadsbesluit, waarna dit besluit wordt verwerkt in de desbetreffende verordeningen.

Gemeente Winterswijk: Raadsbesluiten met interpretatie van de raad (zoals verordeningen) vormen een integraal onderdeel van het normenkader. Het college operationaliseert het normenkader en dit is vastgelegd in de toetsingskaders per proces, hierin zijn ook de eventuele onduidelijkheden in de interpretatie welke door de raad zijn uitgelegd (zie paragraaf 3.1 van het Masterplan VIC 2023).

- Kadernota: De totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves vormen de te hanteren omvangsbasis voor het berekenen van de verantwoordingsgrens.

Gemeente Winterswijk: De totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves van de begroting en de jaarrekening vormen de te hanteren omvangsbasis voor het berekenen van de verantwoordingsgrens (zie paragraaf 2.1 van het Masterplan VIC 2023).

- Kadernota: Het college geeft in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting op alle afwijkingen, die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen en welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Gemeente Winterswijk: De verantwoording van het college nemen we op in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening (zie paragraaf 4.8 van het Masterplan VIC 2023). In deze rechtmatigheidsverantwoording neemt het college een toelichting op alle afwijkingen op en welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

- Kadernota: Voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening worden niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Gemeente Winterswijk: Over de criteria die toezien op getrouwheid wordt niet afzonderlijk gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording (zie paragraaf 1.2 van het Masterplan VIC 2023). Deze criteria blijven wel onderdeel uitmaken van het raamwerk van de interne beheersing waarvoor het college verantwoordelijk is. Daarnaast blijven deze criteria onderdeel uitmaken van de reguliere jaarrekeningcontrole en de controleverklaring van de accountant.

- Kadernota: Indien de normen uit de gids proportionaliteit veelvuldig niet nageleefd worden of slecht gedocumenteerd en/of gemotiveerd zijn, dan moet het college hierover rapporteren via de paragraaf bedrijfsvoering.

Gemeente Winterswijk: Het proces inkoop- en aanbesteding is onderdeel van de interne rechtmatigheidscontrole. De gids proportionaliteit maakt onderdeel uit van het normenkader (zie paragraaf 3.1 van het Masterplan VIC 2023). Tijdens de werkzaamheden wordt getoetst of de normen uit de gids proportionaliteit nageleefd worden aan de hand van de onderliggende documentatie en motivering.

- Kadernota: Ontbrekende subsidieafrekeningen waarvoor het college een deugdelijke onderbouwing voor wat betreft de rechtmatigheid kan verstrekken, leiden niet tot een fout of onduidelijkheid voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Gemeente Winterswijk: Het proces subsidies is onderdeel van de interne rechtmatigheidscontrole (zie paragraaf 2.1 van het Masterplan VIC 2023). In de subsidieverordening zijn de termijnen voor indienen aanvraag en vaststelling opgenomen. In principe worden niet-projectsubsidies subsidies voor één jaar toegekend, waarbij de verantwoording een jaar later plaatsvindt. Hierdoor is er geen sprake van een afwijking en leidt dit niet tot een fout of onduidelijkheid voor de rechtmatigheidsverantwoording. Bij de controle wordt er gecontroleerd of er sprake is van een deugdelijke onderbouwing en of deze gestaafd wordt met ervaringen uit het verleden. Hierbij wordt er volstaan met de redelijke (nog geen absolute) zekerheid.

- Kadernota: Niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de wet Fido en bijbehorende Regelingen moeten worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Gemeente Winterswijk: De wet Fido is opgenomen in het normenkader (zie paragraaf 3.1 van het Masterplan VIC 2023). Aan het overschrijden van de renterisiconorm en/of de kasgeldlimiet zijn in veel gevallen geen directe financiële gevolgen verbonden en daarom hoeven deze niet in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen te worden. Geconstateerde niet-financiële onrechtmatigheden in het verband met het niet-naleven van de wet en de bijbehorende regelingen worden in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht (zie paragraaf 4.8 van het Masterplan VIC 2023).

- Kadernota: Het college en de raad leggen in de financiële verordening vast op welke wijze om wordt gegaan met begrotingsonrechtmatigheden. Hieruit moet blijken hoe afwijkingen geïnterpreteerd worden in het kader van het uitoefenen van het budgetrecht door de raad.

Kadernota: Begrotingsonrechtmatigheden die binnen de beleidskaders van de raad passen, moeten worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijk fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.

Gemeente Winterswijk: Het proces begrotingsrechtmatigheid is onderdeel van de interne rechtmatigheidscontrole. Gezien het belang van de kaderstellende rol van de raad is het begrotingscriterium een belangrijk criterium (zie paragraaf 1.2 van het Masterplan VIC 2023). De controle ziet erop toe of het budgetrecht van de raad is gerespecteerd en of met name de overschrijdingen door de raad zijn geautoriseerd. In de Financiële verordening gemeente Winterswijk 2020 (hierna: financiële verordening) is vastgelegd hoe er om wordt gegaan met begrotingsonrechtmatigheden (art. 11). Daarnaast is in dit artikel in de financiële verordening opgenomen dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd, waarbij de afwijkingen als acceptabel worden aangemerkt in een aantal opgenomen situaties c.q. uitzonderingen.

- Kadernota: Bij complexe situaties waarin er verschillende onderbouwde standpunten zijn en specialisten niet tot een eenduidig oordeel komen, kan het voor het college onduidelijk zijn of financieel rechtmatig is gehandeld. Het college betreft deze situatie bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording en neemt deze op indien het totaal aan onduidelijkheden de verantwoordingsgrens overschrijdt.

Gemeente Winterswijk: In de financiële verordening is opgenomen dat in de paragraaf bedrijfsvoering geconstateerde afwijkingen waaronder onduidelijkheden die de verantwoordingsgrens worden overschreden nader toegelicht. Onduidelijkheden maken integraal uit van de rechtmatigheidsverantwoording (art. 9 lid 3).

Aanbevelingen:

- Kadernota: De commissie BBV adviseert om geconstateerde fraude door eigen medewerkers toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering.

Gemeente Winterswijk: Wanneer er fraude door eigen medewerkers geconstateerd wordt, wordt dit toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering als dit relevant is voor de gebruikers van de jaarrekening (naar aard en omvang). Hierbij evalueren de controllers, medewerker VIC en concerncontroller per individueel geval de proportionaliteit en de toegevoegde waarde voor de gebruiker van het vermelden hiervan.

- Kadernota: De commissie BBV adviseert de door de raad gedelegeerde bevoegdheden aan het college niet op te nemen in het normenkader rechtmatigheid.

Gemeente Winterswijk: Zoals opgenomen in paragraaf 3.1 van dit Masterplan 2023 zijn raadsbesluiten opgenomen in het normenkader. Collegebesluiten vormen geen integraal onderdeel van het normenkader, maar in een aantal specifieke gevallen worden collegebesluiten ook opgenomen in het normenkader. Dit is het geval als dit in het kader van risico's of beleidsmatige keuzes (op basis van omvang van het proces en de financiële impact en/of het afbreukrisico) een collegebesluit relevant is. Per controleplan / proces wordt deze afweging gemaakt.

- Kadernota: De commissie BBV adviseert om zowel de verantwoordingsgrens als de rapportagegrens op te nemen in de financiële verordening of de beleidsnota rechtmatigheid/normenkader.

Gemeente Winterswijk: In artikel 9 van de financiële verordening is in lid 2 de verantwoordingsgrens opgenomen en in lid 3 de rapportagegrens.

- Kadernota: De commissie adviseert kaderstelling op het gebied van rechtmatigheid niet bij begroting in de paragraaf bedrijfsvoering vorm te geven, maar door middel van de (financiële) verordening of beleidsnota rechtmatigheid/normenkader aan de raad voor te leggen en deze periodiek te herzien.

Gemeente Winterswijk: In artikel 9 van de financiële verordening is de kaderstelling op het gebied van rechtmatigheid opgenomen. De financiële verordening is vastgesteld door de raad en deze wordt periodiek (indien noodzakelijk, bijvoorbeeld bij wijzigingen in wet- en regelgeving) herzien.

- Kadernota: De commissie BBV adviseert om afspraken tussen college en raad over verschuivingen van uitgaven tussen jaarschijven in een investeringsbudget vast te leggen in de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet.

Gemeente Winterswijk: In artikel 5 lid 3 van de financiële verordening is opgenomen dat geautoriseerde investeringskredieten beschikbaar blijven tot en met 31 december van het tweede jaar volgende op het jaar waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld. Voor investeringskredieten geldt dat afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van € 100.000 of meer worden toegelicht. Wijzigingen lager dan € 100.000 worden toegelicht wanneer deze politiek relevant zijn (art. 7 lid 6).

- Kadernota: De commissie BBV adviseert om kaders op te nemen in de financiële verordening (ex artikel 212 Gemeentewet) indien specifieke budgetten bij onderuitputting op jaareinde in bestemmingsreserves worden opgenomen..

Gemeente Winterswijk: Op voorhand zijn er geen specifieke budgetten bepaald waar bij onderuitputting op jaareinde een bestemmingsreserve moet worden opgenomen.

- Kadernota: De commissie BBV doet de aanbeveling tot het maken van een overkoepelend beleidsstuk misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O). Deze bevat naast algemene uitgangspunten en risicoanalyse ook de maatregelen ter voorkoming en afdoening.

Gemeente Winterswijk: Gemeente Winterswijk heeft een Nota voorkomen en bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik als overkoepelend beleidsstuk misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) opgesteld.